

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1715. usque ad annum 1718

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1782

VD18 13322648

§. 8. Ludovici XIV. Galliarum Regis obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67649)

Sæc. XVIII.
A. C. 1715.

§. VIII.

*Ludovici XIV. Galliarum Regis
 obitus.*

*Mem. hist.
 & Chronol.
 Larey t. 3.
 pag 889.
 Limiers t. 3.
 pag. 636.*

Eo temporis articulo, quo Ludovici Regis studium in extirpanda Jansenii secta magis effervescebat, converso fatorum ordine ultima ejusdem vitæ dies tam strenuum Religionis defensores Ecclesiæ, terrisque eripuit. Jam die decima Augusti tanta virium debilitate, corporisque tenuitate obruebatur, ut vespere in suo cubiculo ægre solus pro more ad suum cubitale precarium procedere posset. Biduo post vires solutis nervis extra modum diffluebant, omnesque circumstantes demisso vultu, & tristi mutuo sese contuentes silentio ferale fatum præfagebant. Comperto Regis periculo Noailles Cardinalis ac Parisiensis Archiepiscopus, qui jam dudum Aula interdictus erat, datis ad Mentoniam Regis uxorem literis die decima nona Augusti petebat, ut ad Aulam venire, Regique postrema Pastoris officia impendere permetteretur: Verum nullo alio dignabatur responso, nisi ut pro Regis salute preces funderet: instabat rursus, petebatque, ut publicas in Urbe preces indicere sibi liceret, quod eidem
 tan-

tandem indultum est. Cum vero Rex de Ecclesiæ & Regni rebus cum Cancellario conferret, ita animi sensu captus erat, ut exanimi similis corrueret, resumpto tamen spiritu die vigesima quarta Augusti accersito P. Telliero Confessario suo, vitæ noxas salutari confessione delevit, ac paulopost a Cardinale Rohanio moriturientium Sacramentis muniri petiit: biduo post a Mentonia monitus, an non Noaillium Cardinalem accersiri peteret, respondit, *eum videre auro; nollem enim mori ab eo alienatus*, percepto hoc Regis responso adstantes, quid hac in re agendum, ex Rohanio & Bissy Cardinalibus, atque Patre Telliero sciscitantur, mox vero hic Regem accedens dixit, *si Vestra Majestas Noaillium admittit, quin ipse Constitutionem prius sincere acceptaverit, timendum, ne suam Majestatem ante obitum suum hucusque gestorum pœnituisse spargatur: nunquam*, respondit Rex, *inimicus fui ejus personæ, sed causæ; hæc Cancellarius mea ex parte eidem rescribat.* Igitur hic ad Regis jussa Noaillio significavit, ejus præsentiam Regi gratam fore, dummodo Constitutionem sincere acceptare, suamque Instructionem Pastoralem corrigere, eamque separatim ab acceptationis instrumento edere velit. Acceptis Cancellarii literis Noaillius

Sæc. XVIII
A. C. 1715.

D *

lius

Sæc. XVIII
 A.C. 1715. lius respondit, se ad Regis obsequium
 cuncta, excepta tamen sua conscientia, litare paratum esse. Hoc Cardinalis responsum Abbas Brogius in pleno Cleri Gallicani confesso prælegit, moxque Cabilonensis Antistes indignabundus exclamavit: *Quia Noaillius Cardinalis Regem ante mortem suam invisere respuit, una omnes decernamus, neque nos unquam Cardinalem hunc visuros.* Eadem die Tellierus Regem iterato urgebat, ut Aurelianensem Ducem & Parlamentum literis suo chirographo munitis obstringeret, quatenus Constitutionis Pontificiæ causam omni contentione urgerent, id tamen facere renuit Rex, qui indies ingravescente in dextero pede gangræna immodicis cruciabatur doloribus, atque intolerabilem exhalabat fætorem: nihilominus usque ad extremum vitæ halitum præsentis animi serenitate usus, cunctos utriusque sexus Principes, ac præcipue Borbonium Ducem & Contium Principem ad sequenda Majorum suorum vestigia incitabat: Præprimis vero Pronepotem suum Regni Successorem ad se accersivit, *Fili mi, inquit, Magni Regis honor Te exspectat, bellicosam indolem meam ne sequere, cole pacem cum Vicinis, redde Deo, quæ sunt Dei, ejusque cultum promove apud subditos tuos, sequere*

sequere semper sana aliorum consilia, sub-
leva populos tuos, quos ego exigente belli
necessitate oppressi. Postea ad Aurelia-
nensem Ducem conversus dixit: En!
coram habes duos Reges, unus ad tumulum
descendit, alter e cunis thronum conscendit,
mei memoriam, & hujus amorem & vene-
rationem impense Tibi commendo: His
dictis unice de animæ suæ salute cum
Rohanio & Bissy Cardinalibus agens,
in voluntatem Dei solius vitæ mortis-
que arbitri sese mira animi sui tran-
quillitate commisit, eodemque mo-
mento, quo sceptrum, palatia, trophæa,
mundique illecebras ac splendores erant
deferenda, animum his omnibus ma-
jorem non modo ostendit, sed & ipsam
etiam instantis mortis horam, nun-
tiumque tam intrepidus, tamque se-
reno vultu excepit, quo olim Princi-
pum ac populorum gratulationes de
reportatis victoriis, ac triumphis ad-
miserat. Tandem vero magnus hic
Rex die prima Septembris post horam
octavam matutinam æquali omnibus
fato rebus humanis valedixit, post-
quam septuaginta tribus annis sceptrum
moderabatur, & septuagesimum septi-
imum ætatis suæ annum expleverat.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1715.